

Mustafa Kemal Atatürk'ün Okudukça Daha da Gururlandıran 10 Anısı

Mustafa Kemal Atatürk bir gün, sabanının bir yanında öküz, bir yanında ise merkeple çift sürmeye çalışan bir çiftçiyle karşılaşıyor ve ona neden iki öküzü olmadığını soruyor.

Halil Ağa, Atatürk'ün sorusunu duyup ona döndüğünde kim olduğunu anlayamıyor ve bir anda onunla dertleşmeye başlıyor. Bir önceki sene yeterince ürünü olmadığı için vergi borcu olduğunu, bu yüzden öküzlerinden birini vergi memurlarının aldığı anlatıyor.

Bunun üzerine Atatürk, ona neden muhtara, kaymakama ya da valiye gitmediğini soruyor. Halil Ağa ise "Beyim güldürme beni. Muhtarın, kaymakamın, valinin haberi yok mudur sanki" diyor. Atatürk "O halde İsmet Paşa'ya neden gitmedin?" diyor. Halil Ağa ise Atatürk'ü de tanımamış olmanın verdiği rahatlıkla "Beni onun kapısına koymazlar. Tatalım ki koydular, koskoca İsmet Paşa'mızı göstermezler ya. Tut ki gösterdiler, ona halimi nasıl yanacağım hele..." diyor.

Atatürk sonunda dayanamıyor ve "Mustafa Kemal koca yaz şuracıkta oturup duruyordu. Gitseydin, anlatsaydın halini." diyor. Halil Ağa ise bu kez "Mustafa Kemal Paşa'mızın yüzünü görmek için peygamber gücü gerek... Hem tut ki gördük. Yiyip içmekten, işinden gücünden başını kaldırıp bizim öküzün arkasından mı seyirecek?" diyor. Bu konuşmanın ardından Atatürk çiftçinin yanından ayrılıyor ve hemen İsmet Paşa'yı arayıp ulaşabildiği tüm bakan ve milletvekillerini toplayıp kendisine akşam yemeğine gelmesini söylüyor.

Yaveri aracılığıyla akşam yemeğine Halil Ağa'yı da davet eden Mustafa Kemal Atatürk, başmisafiri olarak ağırladığı Halil Ağa'ya kendisine söylediklerini aynı şekilde aktarmasını söylüyor. Atatürk ile konuştuğunu anladığı için mahcup olan ağa söylediklerini aynı şekilde aktarmak istemese de Atatürk aralarında geçen konuşmaları tek tek anlatıyor ve o akşam, Halil Ağa'yı uğurladıktan sonra İsmet Paşa, bakan ve milletvekillerinden ivedi bir şekilde bu duruma yol açan kanunların düzeltilmesini, gerekirse yerine yeni bir kanun hazırlanmasını söylüyor ve ekliyor: "Efendimizin halini gördünüz mü beyler? Devlet size böyle davranırsa, siz ne yaparsınız? Mübarek millet bu... Şimdi bu mübarek milletin karşısında 'adam olmak' bize düşüyor."

Günümüzde hala geçerli olan **bir kanunun** temelleri işte o gün atılmış oluyor.

İcra iflas kanunu, madde 82/4 şöyledir: "*Borçlu çiftçi ise kendisinin ve ailesinin geçimi için zaruri olan arazi ve çift hayvanları ve nakil vasıtaları ve diğer eklenti ve ziraat aletleri; değilse, sanat ve mesleki için lüzumlu olan alet ve edevat ve kitapları ve arabacı, kayıkçı, hamal gibi küçük nakliye erbabının geçimlerini temin eden nakil vasıtaları haczedilemez.*"

"Zarafete bakın. Gençlik, güzellik ne güzel Şey"

Mustafa Kemal Atatürk, Yalova ziyareti sırasında ilk Müslüman kadın oyuncularından olan Bedia Muvahhit ve oyuncu arkadaşlarıyla tanışmak için onları özel bir geceye davet ediyor. Davate gidecek kadar Őık bir elbisesi olmadığı için endişelenen Bedia Muvahhit başta bu daveti kabul etmek istemiyor ancak Atatürk'ün yaverinin ısrarları sonucu geceye katılıyor ve ardından o gün yaşadıklarını **söyle** anlatıyor:

"Bir büyük salon. Işıklar içinde. RuŐen EŐref'in karısı, Falih Rifkı'nın karısı, bütün hanımlar tuvaletler içinde. Ben bir yönlü elbiseyle... Kl Kedisi gibi korkarak salona girdim.

Atatürk görür görmez 'Zarafete bakın. Gençlik, güzellik ne güzel Şey' dedi. 'Hanımlar, hepiniz ne kadar Őıksınız ama bakın Bedia yönlü elbisesiyle ne zarif' dedi. Der demez ben kendime geldim, elmaslar içinde gördüm kendimi."

"Bu millete her şeyi öğrettim, fakat uşaklığı öğretemedim"

Mustafa Kemal Atatürk'ün hepimizin hafızalarında yer eden ve ona uzun yıllar hizmet eden Cemal Granda sayesinde **öğrendiğimiz** anılarından biri de İngiltere Kralı 8. Edward'ın Dolmabahçe sarayında ağırlandığı akşam yemeğinden. Cemal Granda o gece yaşananları şöyle anlatıyor:

"Sofraya hep Türk garsonlar hizmet etmekte idi. Bunlardan bir tanesi heyecanlanarak, elindeki büyük bir tabakla birdenbire yere yuvarlandı. Yemekler de halılara dağıldı. Misafirler utançlarından kıpkırmızı kesildiler. Fakat Atatürk Kral'a eğilerek 'Bu millete her şeyi öğrettim, fakat uşaklığı öğretemedim!' dedi. O an bütün sofradakiler Atatürk'ün zekasına hayran oldular."

"Bu uyarı hepimiz için ve her şey için bir prensip olmalıdır"

Mustafa Kemal Atatürk'ün yaverliğini yapmış isimlerden Muzaffer Kılıç, onunla yaşadığı bir anısını **söyle** aktarıyor:

Erzurum'dan kongre için Sivas'a geldiğimizde, Mustafa Kemal'in karargahı olarak Sivas lisesini hazırlamışlardı. Paşa, kendisine hazırlanan odaları dolaşırken, yatak odasında, karyolanın arkasında bulunan sarı satırlı atlas yastık gözüne ilişti. Yastığın üzerinde, koyu renk bir ibrişimle işlenmiş şu beyit vardı:

Cihanın cahına mağrur olup incitme insanı (Dünyanın şaşasıyla gururlanıp incitme insanları)

Süleman-ı zaman olsan bırakırsın bu eyvanı (Zamanın Süleymanı da olsan bırakırsın bu dünyayı)

Atatürk, yazıyı okuduktan sonra durdu. Mazhar Müfit Bey'i çağırttı. Beyti ona okuttu. Mazhar Müfit:

"Paşa'm, bu sizin için yazılmış değil." deyince, Atatürk:

"Bu uyarı hepimiz için ve her şey için bir prensip olmalıdır." cevabını verdi."

"Eğer ekmeğe bir kuruş zam yaparsak fakirden 2 kuruş alınmış, zenginden hiçbir şey alınmamış olur"

13 yıl boyunca Atatürk'ün hizmetinde bulunmuş Sofracıbaşı İbrahim Ergüven de onunla yaşadığı bir anıyı **söyle** anlatıyor:

"Bir gece yine sofrayı hazırlamıştım. Recep Peker başbakan iken Maliye Bakanlığında birkaç yüksek memurla gelmişlerdi. Recep Bey, 'Bir sorunumuz var, Paşa Hazretleri. Bütçede açık varmış, ekmeğe bir kuruş zam yapıp açığı bu suretle kapamak istiyorlarmış.'" dedi. Bunun üzerine Atatürk 'Ben milletin ekmeğiyle oynamak istemem. Başka bir gelir kaynağı bulunuz' dedi. Sonra da hemen arkasında duran bana dönerek 'Hem bakalım, bir de halka soralım. O ne der bu işe?' dedi.

Ben de 'Hayır Paşam, doğru olmaz' dedim 'Çünkü bir fakir belki günde 2 ekmeğe yer, karnını ekmeğe doyurur. Zengin ise çörek yer, pasta yer, börek yer. Eğer ekmeğe bir kuruş zam yaparsak fakirden 2 kuruş alınmış, zenginden hiçbir şey alınmamış olur' dedim.

Bunun üzerine Atatürk, sofranın etrafındakilere şöyle dedi: 'Siz halkın dediğini yapınız'"

"Üstadım... Bu kadar "bakan" geldi de bir "gören" olmadı mı?"

Bir tarihçi ve yazar Cemal Kutay, Atatürk ile yaşadığı bir anıyı **söyle** aktarıyor:

"Ankara'da 'Sergi Evi' adlı bir bina yapıncaya kadar resim galerisi yoktu. Mustafa Kemal'in de bir tercihi vardı: Bu sergilere ya ilk gün gelirdi veya en son gelirdi. Neden? İlk gün gelirdi; ilgiyi arkasından çekmek için... Son gün gelirdi; bu alanın neticesini öğrenmek için...

Ressam Şevket Dağ da o yıl, yani 1935'te yedi eser yapabilmiş, yedi tablo... Onları getirmekte de geç kalmış. Kendisini karşıladık, eserleri konuldu ve her gün gazetede bir haber yaratıyoruz. Bizim çok değerli başyazarımız Falih Rıfki Atay "Sık sık bahsedin Şevket Dağ'ın sergisinden... İlgi uyansın" dedi.

Ve Şevket Dağ bekliyor tablolarını almaya gelecekler diye. Hiçbir hareket yok, büyük bir üzüntü içinde. Hatta Münir Hayri'ye: "Eğer bu tabloları satamazsam bunları nasıl geriye götüreceğimi düşünüyorum, emin ol ancak bir yol param var İstanbul'a dönüş için." diyor.

Biz de elimizden geleni yapıyoruz. Son gün geldi. Büyük bir heyecan içinde Atatürk'ün gelmesi bekleniyor. Bir telefon geldi öğleden sonra gazeteyle: Atatürk sergiyi ziyarete geliyor. Ben, Foto Cemal'i aldım, merakla bekliyoruz. Kapıda Şevket Dağ karşıladı kendisini. Atatürk "Nasılsınız üstat?" diye sordu. Ben onun kadar nazik, onun kadar terbiyeli ve onun kadar karşısındakinin ruhuna hitap eden bir başka yüce adama rastlamadım. Salona giriyorlar ve her biri ayrı ayrı bir şaheser olan tabloların önünde biraz duruyor, ne zaman yapıldığını soruyor, bilgi alıyor.

Sonra bir anda döndü ve dedi ki "Üstadım Milli Eğitim Bakanı geldi mi?", "Geldi" dedi Şevket Dağ. O zamanki kabinelerde yer alan sayısı 10 veya 11 bakanı sırayla saymaya başladı Atatürk:

"Ekonomi Bakanı geldi mi?"

"Geldi."

"Milli Savunma Bakanı geldi mi?"

"Geldi."

"Başbakan geldi mi?" dedi.

"Evet efendim başbakan da teşrif ettiler" dedi.

O yakışan, o şahane ve bir muhasebenin, bir düşüncenin adeta ifadesi olan tebessümüyle:

-“Üstadım... Bu kadar "bakan" geldi de bir "gören" olmadı mı?" dedi.

Ve döndü Hasan Rızaya:

-“Soyak... Bu başyapıtları köşke götürelim de doya doya seyredelim" dedi. Ve İş Bankası'ndaki hesabından, yani şahsi parasından ödeyerek o tabloları aldı ve gitti. Hey Goca Adam Hey!”

"Yahu, sen hayatında böyle bir ağaç yetiştirdin mi ki keseceksin?"

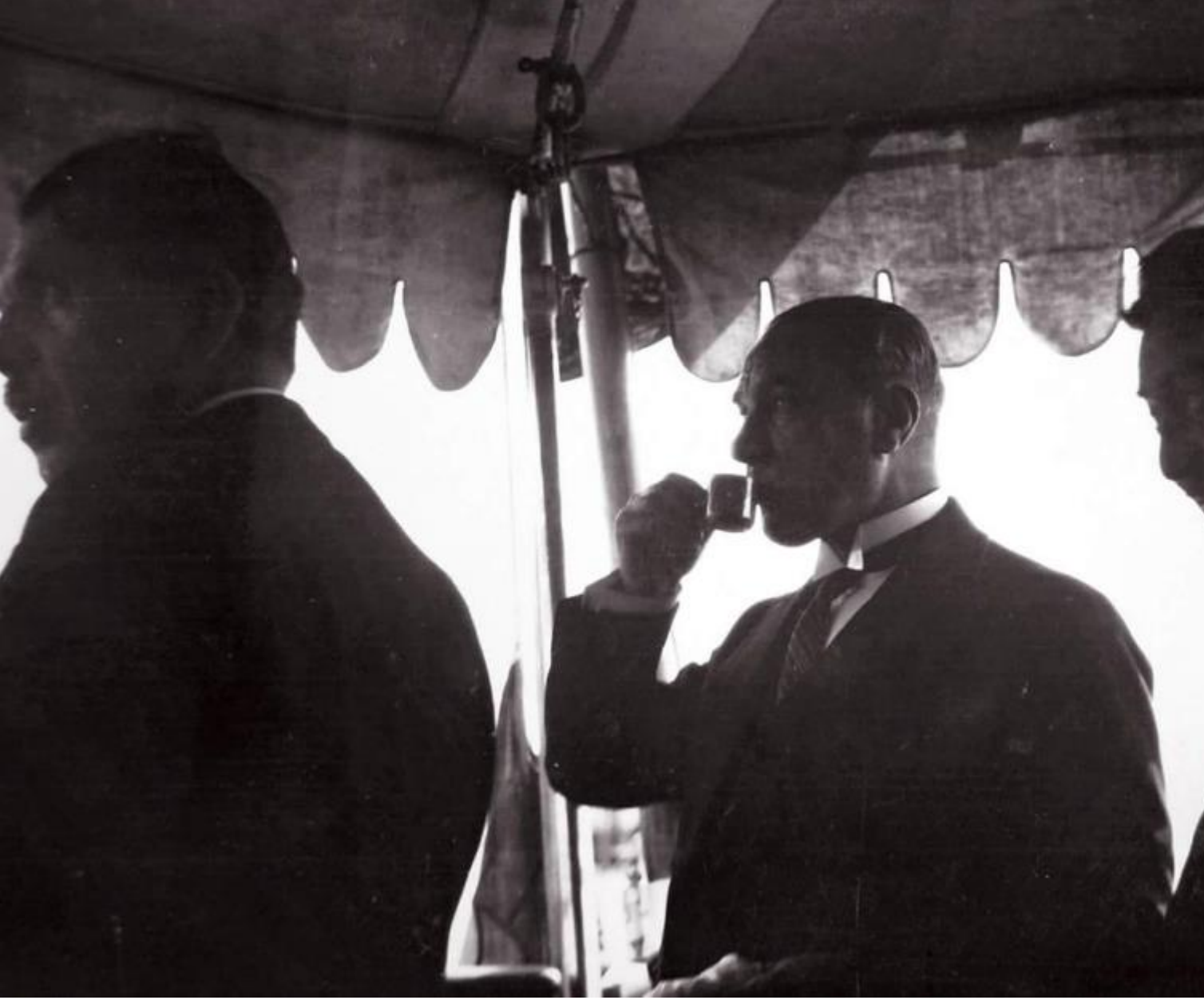

Atatürk'ün Bahçe Mimarı Mevlüt Baysal aralarında geçen bir konuşmayı şöyle aktarıyor:

"Çankaya Köşkü'nün bahçesini yapıyordum. Bir gün Atatürk, yaveri ve ben bahçede dolaşıyorduk. Çok ihtiyar ve geniş bir ağaç Atatürk'ün sürekli geçeceği yolu kapatıyordu. Ağacın bir yanı dik bir sırt, diğer yanı suyu çekilmiş bir havuzdu. Atatürk, havuz tarafındaki kısma yaslanarak karşıya geçti. Hemen atıldım:

-“Emrederseniz derhal keselim Paşam.” Bir an yüzüme baktı, ve sonra dedi ki 'Yahu, sen hayatında böyle bir ağaç yetiştirdin mi ki keseceksin.' ”

Atatürk'ün içtiği son kahve...

7 Eylül 1938 tarihinde rahatsızlığı ile ilgili olarak doktoru ve Atatürk arasında şöyle bir konuşma geçiyor:

"Görüyorum ki önerilerimi pek dikkate almıyorsunuz. Oysa sıhhatiniz her şeyden önemli. Sigarayı azaltmış olmanız çok memnuniyet verici, ancak yanında lütfen kahve içmeyin. Şu anda sizin için bir fincan kahve bir kadeh alkolden daha tehlikeli. Lütfen kahve içme alışkanlığından vazgeçelim."

"Tamam Doktor, siz nasıl istiyorsanız öyle yapalım. Ama son kahvemizi birlikte içmeyi teklif ediyorum size."

Bu konuşmanın ardından doktoru ile karşılıklı son kahvesini yudumlayan Mustafa Kemal Atatürk, biraz sonra Sabiha Gökçen'i yanına çağırıyor ve şunları söylüyor:

"Gel Sabiha, gel çocuk. Sana bir sır vereceğim. Şu masanın üstündeki kahve fincanını görüyor musun? İşte o benim içtiğim son kahve... Profesör Fiessinger kahve içmemi kati surette yasakladı."

Bu konuşmanın ardından ise Sabiha Gökçen masanın üzerinde duran kahve fincanını saklıyor. Hem de telvesiyle birlikte. Tam tamına 65 yıl boyunca sakladığı ve yukarıda fotoğrafını gördüğümüz, üzerinde hala telvesi duran o kahve fincanını vefat etmeden önce yazar ve manevi oğlu olan Eriş Ülger'e armağan ediyor.

Yiyemediği o son enginar...

Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatından kısa bir süre önce yaşanan ve ne zaman duysak, okusak boğazımızı düğüm düğüm eden o enginar hadisesini ise Atatürk'ün sırdaşı olarak bilinen Kılıç Ali şöyle aktarıyor:

"O günlerde Atatürk'ün canı enginar istemişti. Mevsimi olmadığı için Hasan Rıza Soyak, Hatay'dan telefonla enginar sipariş etmişti. İkinci ponksiyonun (vücuttan iğneyle sıvı çekme) ertesi sabahı odasına girdiğimde bana sordu. Ben de kendisine enginar mevsimi olmadığı için Hatay'a sipariş edildiğini ve bu günlerde geleceğini söyledim. Memnun oldu. Bu enginar yemeği Atatürk'ün yanında bulunduğum uzun yıllar içinde içten arzu ederek sipariş ettiği ilk ve son yemektir. Maalesef bunu yemek kendisine nasip olmadı."

Kılıç Ali, ardından 10 Kasım günü yaşananları da aktarıyor ve şöyle diyor:

"Hayatına herhangi bir şekilde kastedilmemesi için icabında canımızı bile fedaya hazır olduğumuz Atatürk, gözümüzün önünde güpegündüz, fani hayata veda edip gidiyor, herkes ellerini kavuşturmuş, büyük bir acz içinde duruyor ve kimsenin elinden bir şey gelmiyordu. Aman yarabbi! Adeta dehşet içindeydik. Hasan Rıza Soyak ve İsmail Hakkı Tekçe ile birlikte ellerimizi kavuşturmuş, son saygı durumunda duruyorduk. Hasan Rıza dayanamadı, büyük üzüntü içinde şöyle dedi: 'Kılıç bak, koskoca bir tarih göçüyor!'"

...ve 10 Kasım 1938

Hilmi Yücebaş kitabında o gün yaşanan bir hadiseyi **söyle** anlatıyor:

"Sene 1938, 10 Kasım... İstanbul Üniversitesi'nde saat 9'u 5 geçenin meşum haberi duyulmuş... Bir Alman profesör var, Hukuk Fakültesi'nde, o da duymuş, şaşırılmış. Derse girsin mi, girmesin mi, bir türlü karar veremiyor. O sırada aklına rektöre müracaat etmek geliyor. Kalkıyor, yanına gidiyor. Aralarında şu konuşma geçiyor:

'Efendim, mütereddidim. Acaba ne yapsam?'

Rektör ise şöyle yanıt veriyor: 'Sizde büyük bir adam ölümce ne yaparlarsa, onu yapın.' İşte o zaman Alman profesör kollarını iki yana sarkıtarak diyor ki:

'Bizde bu kadar büyük bir adam ölmedi ki...! "

Mustafa Kemal Atatürk'e saygı, sevgi ve özlemle...